

“Daca nu adopta mai repede masuri pentru IMM-uri, nu vor avea pe cine salva”

Interviu cu Neculai Vitelaru- presedintele Patronatului pentru Intreprinderi Mici si Mijlocii Iasi

-- Din planul anticriza, la care au adus propuneri si patronatele, au cazut mai bine de jumatate dintre masurile promise. Mai credeti in reusita acestui proiect ?

Noi, patronatele, am facut propunerile pe care le-am considerat cele mai adecvate, iar in final s-a ajuns, din cate am inteles, la o lista de 21 de masuri. Prioritate in acest moment este sa se dea drumul la buget. Ministerul pentru IMM-uri are bani de alocat, in jur de 0,2 la suta din PIB, mai putin decat ni s-a promis in campania electorala, de 0,5 la suta din PIB. Sunt insa sume nerambursabile care vor putea fi utilizate in consultanta, pentru elaborarea de proiecte.

Sper insa sa nu stam inca trei luni pana cand toate lucrurile vor incepe sa se miste si sa ajungem abia in semestru al doilea al anului sa cheltuim banii, pentru ca va fi prea tarziu. Au mai fost cazuri in care banii au venit la mijlocul anului, cum a fost proiectul privind promovarea la targuri in strainatate, care a fost lansat in iulie, cand targurile incep din ianuarie.

Este poate si unul dintre motive pentru care la Iasi abia un start-up a fost finantat cu bani de la Guvern pentru demararea unei afaceri..

In urma cu doi ani, cand patronatul nostru a facut un parteneriat pentru a lucra la proiectele privind fondurile nerambursabile, banii au fost absorbiti integral. Apoi s-au ocupat mai mult de cheltuielile de logistica, iar anul trecut banii s-au intors la buget, pentru ca nu au fost absorbiti. Au facut o grila de punctaj pentru analiza dosarelor in bataie de joc, iar noi le-am spus ca in aceste conditii nici un intreprinzator nu se va califica pentru a primi banii. Reprezentantii din minister ne-au explicat ca, din contra, abia acum lucrurile vor decurge mai clar si mai usor.

“Statul prefera sa fie creditat de firmele private”

-- Cum gasiti decizia Guvernului Boc de a exclude din planul de masuri anticriza decizia de plata a TVA in momentul incasarii facturii?

Cred ca masura reprezinta o eroare si, mai mult decat atat, se face premeditat. Trebuie spus ca in acest caz, nu am inventat noi roata. Sunt numeroase tari care aplica o astfel de procedura. Statul roman insa prefera, in loc sa se imprumute de la banci sau de pe pietele internationale sa ia credite de la firmele private. Asta in conditiile in care eu patron am de platit taxe si impozitele, devin dator catre stat, in unele cazuri nu am cu ce sa le achit si ajung ca un cersetor in fata lui.

In plus, procedurile privind restituirea de TVA sunt destul de complicate si presupun o mare birocratie si pierdere de timp. Va pot da exemplul unui exportator care are de incasat TVA de la stat. In acest caz, trebuie sa faci o cerere la Finante, in urma careia un inspector de la ei va veni in control, pentru ca procedura spune ca nu se pot face restituiri daca nu se face o verificare in prealabil

Numai ca acest inspector poate veni intr-un interval de pana la 30 de zile de la data la care ai facut cererea, la care se adauga timpul alocat verificarilor si abia ulterior se poate lua in calcul restituirea taxei. Toate aceste in conditiile in care procedurile ar putea fi mult mai simple.

Noi am propus deja ca taxa sa se realizeze pe baza unei declaratii pe proprie raspundere, pentru ca ulterior sa se faca si controlul. In cazul in care agentul economic nu a respectat legea, neavand dreptul la TVA rambursat, va fi acuzat de evaziune fiscala.

In cazul nostru insa se pleaca de la premiza ca suntem infractori, chiar daca noi trebuie sa depunem un bilant si o balanta care indica foarte clar care sunt taxele si impozitele pe care le datoram, si care sunt toate incasarile si platile facute. Toate actele sunt depuse sub semnatura unui administrator, care trebui sa si asume raspunderea pentru ceea ce raporteaza la Finante.

Cand trebuie sa iti restituie te poate prinde cum vrea el, pentru ca are toate aceste documente. Insa noi suntem cu adevarat hartuiti de reprezentantii Finantelor Publice, daca nu ne platim darile se fac controale, iar daca o firma nu achita impozitelor cu retinere la sursa devine caz penal. Asta in conditiile in care statul are de platit catre firme peste doua miliarde de lei.

In cazul TVA, au fost si alte propuneri pentru a se evita aceste intarzieri in recuperarea taxei. Noi am propus si introducerea taxarii inverse. Daca tai o factura catre o institutie de stat, nu se mai platelasca TVA la stat si nu va mai trebui nimic recuperat. Propunerea insa nu a fost acceptata.

“Cel mai important este ca Guvernul sa dea drumul la buget”

-- Cat de mult va afecteaza blocarea finantarilor de catre banci?

Zilele acestea vom avea o intalnirea cu reprezentantii Eximbank, ai Fondului pentru Garantarea Creditelor pentru IMM-urilor precum si cu cei de la CEC, care ar putea deveni o banca pentru firmele mici si mijlocii.

Am inteles ca vor fi fonduri alocate prin intermediul celor doua institutii de finantare, dar cred totusi ca cel mai important va fi ca Guvernul sa dea drumul la buget intr-o forma sau alta. Situatiia este intr-adevar foarte critica, pentru ca multe firme au ajuns in situatia in care nu mai au resurse si ar avea nevoie de noi linii de credit, pe care bancile nu le aproba. si intr-un fel au si dreptate, atata vreme cat firma respectiva nu are comenzi, nu face profit.

Bancile nu sunt societati caritabile sau ONG-uri, ci sunt tot societati care trebuie sa mearga pe profit. si mai mult,. Eu cred ca bancile chiar ar vrea sa acorde credite, dar nu in aceste conditii. Guvernul trebuie nu doar sa adopte aceste masuri, ci sa le si puna cat mai repede in practica.

In caz contrar vom avea o situatie la fel ca la Ministerul Sanatatii, in care legile sunt bune, dar pacientul este deja mort. Nu ne plangem, pentru ca IMM-urile sunt structuri flexibile, dar factorii de decizie trebuie sa se gandeasca bine, pentru ca daca nu vor adopta mai repede masuri de sustinere a mediului de afaceri, nu vor mai avea pe cine salva.

Chiar si asa, IMM-urile pot spune ca fac un fel de protectie sociala, pentru ca desi avem mai putine comenzi, multi ne tinem inca salariatii. si asta in conditiile in care bugetarii mai cer si majorari salariale, iar ai nostri vor la randul lor cresteri. Un lucru insa trebuie stiut, ca singurul indicator care poate determina cresterea salariilor este productivitatea muncii, iar in aceasta perioada este greu ca va mai creste.

-- Care sunt sectoarele care vor fi cel mai grav afectate de criza actuala si care sunt zonele in care credeti ca se va rezista mai usor?

Asa cum va spuneam si mai devreme, IMM-urile sunt structuri flexibile, care isi pot lua masuri de protectie destul de usor. Domeniul constructiilor va fi insa unul in care se vor inregistra printre cele mai mari probleme.

Dezvoltatorii au semnat contracte cu antreprenori generali, care la randul lor au subcontractat unor firme mai mici, printre care si IMM-uri. Acestea si-au facut datoria, au turnat betoane, au facut instalatii, au taiat facturi, care au ajuns la antreprenorii generali, care insa acum nu-i mai plateste. si nu numai din vina lor, ci si pentru ca dezvoltatorul nu mai primeste bani de la banca. si s-a ajuns ca IMM-urile sa finanteze tot proiectul din banii proprii sau imprumutati de pe la banci, astfel incat ei sunt in situatia de a-si pierde casele pentru ca nu sunt platiti in acest lant.

Ati vazut insa si efectele stagnarii acestui domeniu, in sensul in care preturile au scazut foarte mult la materialele de constructii, cu pana la 50 la suta, cum este cazul fierului beton.

Vor fi insa si domenii care cred ca vor avea succes in acest an si aici ma gandesc la sectorul IT sau la domenii in care se lucreaza cu tehnologie de varf.

“Suntem singura tara din UE unde salariu bugetarilor este mai mare decat la privat”

-- In contextul in care numarul disponibilizarilor creste de la o zi la alta, Guvernul a propus sa subventioneze plata cotizatiilor la asigurarile sociale pentru crearea locurilor de munca, in limita unui salariu de 1.000 de lei. Credeti ca va incuraja o astfel de masura firmele sa treaca la angajarea de someri?

Acum patru ani, in 2004, in timpul campaniei electorale, am propus la o intalnire cu PSD acelasi lucru. Rationamentul era simplu. Erau multi asistati sociali, care produceau o gaura la buget. Dintr-un somer, statul nu produce nimic, ba mai mult, acesta consuma. in cazul in care devine angajat, macar produce ceva.

Din cate stiu astfel de masura a mai fost adoptata, dar procedurile erau, si in acest caz, destul de birocratice.

Daca ne vom juca de-a facutul strategiilor, am mai spus-o, nu vor mai avea pe cine sprijini. La noi oricum se produc numai anomalii. In America, se infiinteaza zilnic mii de firme si alte cateva mii dispar. Daca dai faliment, banca te primeste cu simpatie, spune ca ai capatat experienta. La noi insa, Esti dat afara, esti stigmatizat de parca ai cazier.

-- Cum credeti ca vor evolua salarile in acest an in mediul privat. Mai este vreo speranta ca aceste sa mai creasca?

In Romania este o situatie bizara. Suntem cred singurul stat in care media salariului in mediul privat este mai mica decat media din sectorul public. In statele capitaliste, acolo unde exista o economie competitiva, adevarata, la privati salariul este mai mare decat in sistemul administrativ. In mod normal, ar trebui sa existe o grila clara, care sa arate care sunt performantele acestor angajati de la stat.

In domeniul privat, nici un patron nu isi permite sa dea un salariu mic unui angajat productiv, pentru ca nu poti tine cu o suma mica oameni care au rezultate foarte bune. In cazul privatilor, piata se autoregleaza si nici nu ar trebui sa ne comparam cu institutiile de stat, care sa si permita sa faca achizitii uriase de calculatoare, sa ii trimita la cursuri pe banii nostri, sa le dea sport de stres.

Am auzit ca in cazul functionarilor publici se doreste plata in functie de sumele atrase prin proiecte. Numai ca acesti functionari nu sunt decat ajutori de bagatori in seama, pentru ca nu ei fac proiectele ci consultantii, care sunt platiti separat.

Acesti functionari nu fac insa altceva decat sa faca ca filozoful cu tine, sa te trimita acasa daca nu ai trecut corect codul CAEN, de parca se bucura atunci cand nu ieii banii. Ei sunt functionari publici si sunt grozavi, de parca banii ii vom absorbi din fata garii.

Sunt 37 miliarde de euro care asteapta si care nu vor cadea din cer.

Ca sa evalueze un proiect au un timp foarte larg, nu lucreaza sambata si duminica, isi iau liber. Acesti functionari trebuie pusi la munca, trebuie angajati oameni competenti care sa-i coordoneze, nu doar sa fie platiti regeste.

Eu am avut un optimism rezervat in ceea ce priveste absorbtia fondurilor inca de acum doi ani. Cand ne-am intalnit cu comisarul Leonad Orban, caruia i-am spus ca, daca functionarii nu fac partipriuri si nu alocu fonduri pe ochi frumoși, se vor absorbi banii.